

Govor Visokog predstavnika, Wolfgang Petritscha pred Parlamentarnom skupštinom Vijeća Evrope, zaključujući debatu o prijemu BiH u Vijeće Evrope

Gospodine Predsjedniče,

Predsjedavajući Vijeća Evrope

članovi Skupštine

Svaki put kada sam u toku svog dvoipogodišnjeg mandata u Bosni i Hercegovini, u funkciji Visokog predstavnika, imao čast obratiti se institucijama Vijeća Evrope, bio sam u mogućnosti izvjestiti o događajima koji zemlju vidno približavaju njenom cilju a to je prijem u Vijeće Evrope.

Kada se prvi put pokrenulo pitanje kandidature Bosne i Hercegovine, postavljeni su jasni uslovi. Kontinuirani dijalog koji sam vodio sa izvjestiocima Vijeća Evrope se zasnivao na sistamatičnom ispunjavanju tih uslova.

Koalicija opredijeljena za reforme koja je na vlast došla početkom 2001. godine, pokazala je svoje opredjeljenje za razvoj državnosti i primjenu evropskih standarda vladavine. Ovo zajedno sa dugoročnim programom izgradnje institucija znači da se zemlja sada kreće ka ciljevima i idealima Vijeća Evrope. Ona je time postala podoban kandidat za članstvo.

Kada sam u augustu 1999. godine stupio na dužnost Visokog predstavnika naglasio sam da su prioriteti mog programa "odgovornost" i "evropeizacija". Bosna i Hercegovina i druge zemlje jugoistočne Evrope naravno nisu nevažan dio kontinenta – one su dio njega. Građani BiH, kao i ostali građani širom Evrope, očekuju ustavne norme i sigurnosne garancije koje pruža moderna država, a s tim što takođe razumiju i građanske obaveze koje od njih očekuje takva država.

Uspostava vladavine prava i poštivanje prava svakog građanina bili su centralni dio poslijeratnog oporavka Bosne i Hercegovine. U posljednje dvije godine ostvaren je veliki napredak u pogledu jačanja prava izbjeglica i raseljenih osoba na povratak svojim kućama. U prvih 11 mjeseci 2001. godine ukupno 81000 izbjeglica i raseljenih osoba vratilo se svojim kućama u područjima gdje predstavljaju manjinsku grupu. To je za 37% više od broja ostvarenog povratka u prvih 11 mjeseci 2000. godine. A sama 2000. godina je predstavljala ključnu godinu u kojoj je ukupni broj manjinskih povrataka, oko 68000, predstavljao nezaustavljivu dinamiku u procesu povratka. U mnogim slučajevima je to povratak u područja koja su čak i prije tri godine smatrana ekstremističkim uporištima i mjestima u kojima povratnici nemaju što tražiti. Ova dinamika je nastala zahvaljući novoj spremnosti lokalnih organa vlasti da ispune svoje obaveze i omoguće povratak, kao i jednom broju amandmana na imovinske zakone, koje sam nametnuo.

Bosna i Hercegovina se ponovo priključuje evropskoj porodici kao demokracija u razvoju. Započela je sveobuhvatna reforma sudskog sistema. Provođi se temeljit pregled vojske i policije uz međunarodnu pomoć, a postignut je i napredak u obrazovnom sektoru. Uvođenje konvertibilne marke 1998. godine, sistematsko ukidanje državne kontrole nad privredom i procesom privatizacije koja će se nastaviti u 2002. godini su dodatni elementi u dvostrukoj tranziciji Bosne i Hercegovine, tranziciji iz ratnog stanja u mirnodopsko, kao i iz

komunističkog sistema na tržišnu demokraciju. U ostalim zemljama tranzicija sa komunističkog sistema na sistem slobodnog tržišta trajala je cijelu deceniju. Bosna i Hercegovina je iskombinirala ovu političku i ekonomsku transformaciju sa monumentalnim zadatkom oporavka od uništenja prouzrokovanog ratom koji se vodio od 1992 – 95. godine. Ipak je danas, uz snažnu valutu i u osnovi otvoreno tržište, Bosna i Hercegovina uspostavila temelje moderne privrede.

Predugo je dominacija ekstremističkih stranaka sprečavala naše napore na političkom frontu. Izbori održani 2000. godine omogućili su Alijansi za promjene, koaliciji stranaka ujedinjenih zajedničkim odbacivanjem nacionalizma, da početkom 2001. godine dođe na vlast. Od tada je pragmatizam zamijenio tvrdokornost kao preovladavajuću karakteristiku vlasti.

Usvajanje Izbornog zakona od strane Parlamentarne skupštine u augustu 2001. godine je primjer tog novog pragmatizma i spremnosti za preuzimanje odgovornosti za politički proces. Usvajanjem ovog zakona Bosna i Hercegovina je uklonila jednu značajnu zapreku na putu ka članstvu u Vijeću Evrope. Implementacija odluke Ustavnog suda o konstitutivnosti naroda predstavljaće važan test autoriteta BiH u veoma skoroj budućnosti. Ja sam zamoljen od strane Vijeća za implementaciju mira da ubrzam ovaj proces.

Kako pragmatična politika, zahtjevi za socijalnom stabilizacijom i ekonomskim oporavkom stvaraju osnovu za pozitivan razvoj, međunarodne organizacije u Bosni i Hercegovini su započele preustroj svojih operacija tako što na jedan sistematičan način prenose strateške zadatke na domaće organe vlasti. Ovo smanjivanje intenziteta je posljedica uspjeha. Stanovnicima Bosne i Hercegovine su i dalje potrebni međunarodni partneri, sve više i više na normalan način, kroz poslovanje, trgovinu i ulaganja. Takođe im je potrebno partnerstvo u primjeni širokih vrijednosti – osnovnih ljudskih

prava, vladavine prava i centralnog značaja sloboda pojedinaca – za koje se zalaže Vijeće Evrope. Stoga je članstvo u Vijeću toliko značajno.

Neki će reći da i pored svega što je BiH postigla u proteklim godinama, ona još uvijek nije ispunila sve uslove propisane za prijem u članstvo Vijeća Evrope. Tim ljudima bih rekao: preostali zadaci će sigurno biti ispunjeni; ton i sadržaj političkih i socijalnih rasprava u Bosni i Hercegovini su se značajno izmjenili i jako poboljšali od posljednjih izbora. Regresija propale nacionalističke politike prošlosti je moguć, ali vjerujem da je malo vjerovatan. Članstvo u Vijeću Evrope će svakako poduprijeti progresivne tokove na praktične načine. Na primjer, demokratske stranke se mogu brže i efikasnije razvijati ako su u mogućnosti primjenjivati tehnike postizanja konsenzusa i uključivosti koje su obilježje politike u ostalim zemljama, članicama Vijeća Evrope.

Članstvo u Vijeću će Bosni i Hercegovini omogućiti pristup novim institucijama koje se bave važnim pitanjima, kao što su ljudska prava, oblast u kojoj moramo nastaviti promovirati značajna poboljšanja. Kombinacija obavezujućih kriterija nakon prijema i pristupa demokratskih politika institucionalnoj podršci će dodatno osnažiti pozitivni razvoj u zemlji. OHR je spreman da u potpunosti sarađuje sa Vijećem Evrope u periodu nakon prijema.

Opći izbori zakazani za oktobar će biti prvi izbori nakon završetka rata koje će organizirati domaći organi vlasti. Zavisno od vašeg odobrenja, ovi izbori će takođe biti i prvi po prijemu Bosne i Hercegovine u Vijeće Evrope. Izborni zakon produžava izborni ciklus sa dvije na četiri godine, što je značajna promjena s obzirom da će omogućiti izabranim vlastima da slijede srednjoročni umjesto kratkoročnog političkog plana, i time učine provedbu politike znatno efikasnijom. To će biti moguće ukoliko se nove vlade budu strogo pridržavale stalnog

opredjeljenja zemlje da ispuni kriterije koji važe nakon prijema.

Izbori će biti okarakterisani neizbrisovom evropskom perspektivom. Niti jedna od vodećih stranaka ne osporava centralnu političku doktrinu da je integracija u Evropu glavna aspiracija politike, ekonomije i društva u Bosni i Hercegovini.

Prijem u Vijeće Evrope će osnažiti ovu evropsku perspektivu, te će pružiti podršku progresivnim snagama u Bosni i Hercegovini, a pod tim podrazumjevam veliku većinu ljudi i političara u zemlji, koju one imaju pravo očekivati od svojih evropskih partnera.

Imajući ovo u vidu, apeliram na vas da danas glasate u korist prijema Bosne i Hercegovine u Vijeće.

Hvala vam.